

Beleidsplan
2006 - 2010
Rekenkamer Venlo

REKENKAMERCOMMISSIE

steller R. Lamberts
doorkiesnummer 077-359 62 79
datum november 2006

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding.....	1
1.2	Beleidsdocumenten rekenkamer Venlo	1
1.3	Missie en doelstellingen	2
1.4	Positionering.....	2
2	Meerjarenbeleid 2006-2010	4
2.1	Ambities.....	4
2.2	Samenstelling onderwerpenportefeuille.....	4
2.3	Selectie van onderwerpen	5
2.4	Jaarlijks onderzoeksplan	6
3	Uitgangspunten voor onderzoek.....	7
3.1	Variëteit	7
3.2	Hoofdpijnen werkwijze bij uitvoering onderzoek	8
4	Communicatie.....	11
5	Middelen en verantwoording	13
5.1	Middelen.....	13
5.2	Jaarverslag.....	13
Bijlage 1:	Samenstelling rekenkamer (periode 2006-2010).....	14
Bijlage 2:	Notitie afbakening auditcommissie en rekenkamercommissie	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Bij besluit van 19 april 2000 heeft de gemeenteraad van Venlo besloten tot de instelling van de gemeentelijke rekenkamer¹. Na de samenvoeging van de gemeenten Venlo, Tegelen en Belfeld is op 2 januari 2001 de Verordening op de gemeentelijke rekenkamer vastgesteld door de raad. Met de benoeming van de leden op 24 oktober 2001 was de oprichting van de lokale rekenkamer Venlo een feit.

In mei 2002 heeft de Venlose rekenkamer een Startnotitie opgesteld, waarin zij haar missie, doelstellingen en werkwijze heeft vastgelegd. In het najaar van 2002 is de ambtelijk secretaris aangesteld en is het eerste onderzoek van start gegaan.

Medio 2004 heeft de rekenkamer haar uitgangspunten en visie voor de periode 2004-2006 vastgelegd in de beleidsnota 'Rekenen op de toekomst'. In deze Toekomstvisie werd geconcludeerd dat middels een groeimodel de Venlose rekenkamer in drie stappen doorontwikkeld zou moeten worden tot een gemengd rekenkamermodel (zowel raadsleden als externe leden) met een compacte omvang.

Inmiddels zijn de ambities uit de Toekomstvisie 2004 gerealiseerd. Sinds september 2006 is een nieuw team samengesteld, onder leiding van een externe voorzitter en met nagenoeg allemaal nieuwe leden (zie bijlage 1 voor de samenstelling). Nieuwe, enthousiaste mensen met grote ambities en voor de rekenkamer nieuwe uitdagingen. Vandaar deze beleidsnotitie, met een blik vooruit voor de komende middellange termijn.

1.2 Beleidsdocumenten rekenkamer Venlo

In deze paragraaf gaan wij kort in op de verschillende beleidsdocumenten die betrekking hebben op de gemeentelijke rekenkamer en hun onderlinge samenhang.

1. Verordening.

De verordening op de gemeentelijke rekenkamer vormt de formeel-juridische bestaansgrond van de rekenkamer. Hierin zijn de belangrijkste bepalingen uit de gemeentewet (artikel 81o) en voorschriften opgenomen, zoals de rechten en plichten van de rekenkamer. Gedacht moet hierbij worden aan aspecten als de instelling van de rekenkamercommissie, de benoeming van leden, formele bepalingen t.a.v. vergaderingen en werkwijze, bevoegdheden en verplichtingen en het budget. De verordening wordt vastgesteld door de gemeenteraad.

2. Beleidsplan.

Het onderhavige beleidsplan geeft de visie van de rekenkamer weer voor wat betreft de hoofdlijnen van beleid op middellange termijn ($\pm$ 4 jaar). In deze notitie legt de rekenkamer tegen de achtergrond van haar uitgangspunten (missie, doelstellingen en positie) haar ambities vast voor de komende jaren en de wijze waarop zij deze ambities denkt te realiseren.

3. Reglement van orde.

Dit reglement beschrijft de interne werkwijze van de rekenkamer (vergaderreglement-plus): wijze van vergaderen, stemrecht leden, aspecten als woordvoerderschap in commissie en

---

¹ De gemeente Venlo heeft gekozen voor een rekenkamerfunctie zoals bedoeld in artikel 81o van de Gemeentewet. Gemakshalve wordt in deze notitie gesproken over 'rekenkamer' of 'rekenkamercommissie'.

raadsvergaderingen, agendering en verslaglegging. Eind 2006 wordt het reglement van orde vastgesteld door de rekenkamer.

4. Onderzoeksprotocol.

Het onderzoeksprotocol betreft een gedetailleerde beschrijving van het onderzoeksproces. Aspecten als onderzoeksvoorbereiding, uitvoering, rapportage en publicatie worden stap voor stap beschreven en toegelicht. Het onderzoeksprotocol maakt de werkwijze van de rekenkamer transparant en kan tevens gebruikt worden om aan derden inzicht te verschaffen in de werkwijze van de rekenkamer. Het doel van het protocol is om een waarborg te bieden voor de kwaliteit van de onderzoeken en voor een goed verloop van het onderzoeksproces binnen de organisatie.

1.3 Missie en doelstellingen

Bij de start van de rekenkamercommissie in 2002 is de volgende missie geformuleerd ²:

De gemeentelijke rekenkamer Venlo wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid en de uitvoering hiervan.

Bij de meest recente vaststelling van de verordening op de gemeentelijke rekenkamerfunctie (raadsbesluit nr. 42 d.d. 26-4-2006) is daaraan toegevoegd:

de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.

De doelstellingen zijn als volgt geformuleerd:

De rekenkamer wil bijdragen aan:

- *de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;*
- *de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;*
- *een goed functionerende lokale democratie;*
- *een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.*

1.4 Positionering

De instelling van een lokale rekenkamer vraagt om een bestuurscultuur waarin men bereid is kritisch naar zichzelf te kijken. Een kritische houding is echter niet voldoende. Pas wanneer op basis van de onderzoeksresultaten het beleid wordt aangepast of veranderingen in de uitvoering worden aangebracht, kan worden gesproken van een effectief instrument.

Wij zijn ons ervan bewust dat de rekenkamer in een politieke context opereert. De rekenkamer is ingesteld door en voor de gemeenteraad. Met onze producten willen wij de controlerende functie van de raad versterken.

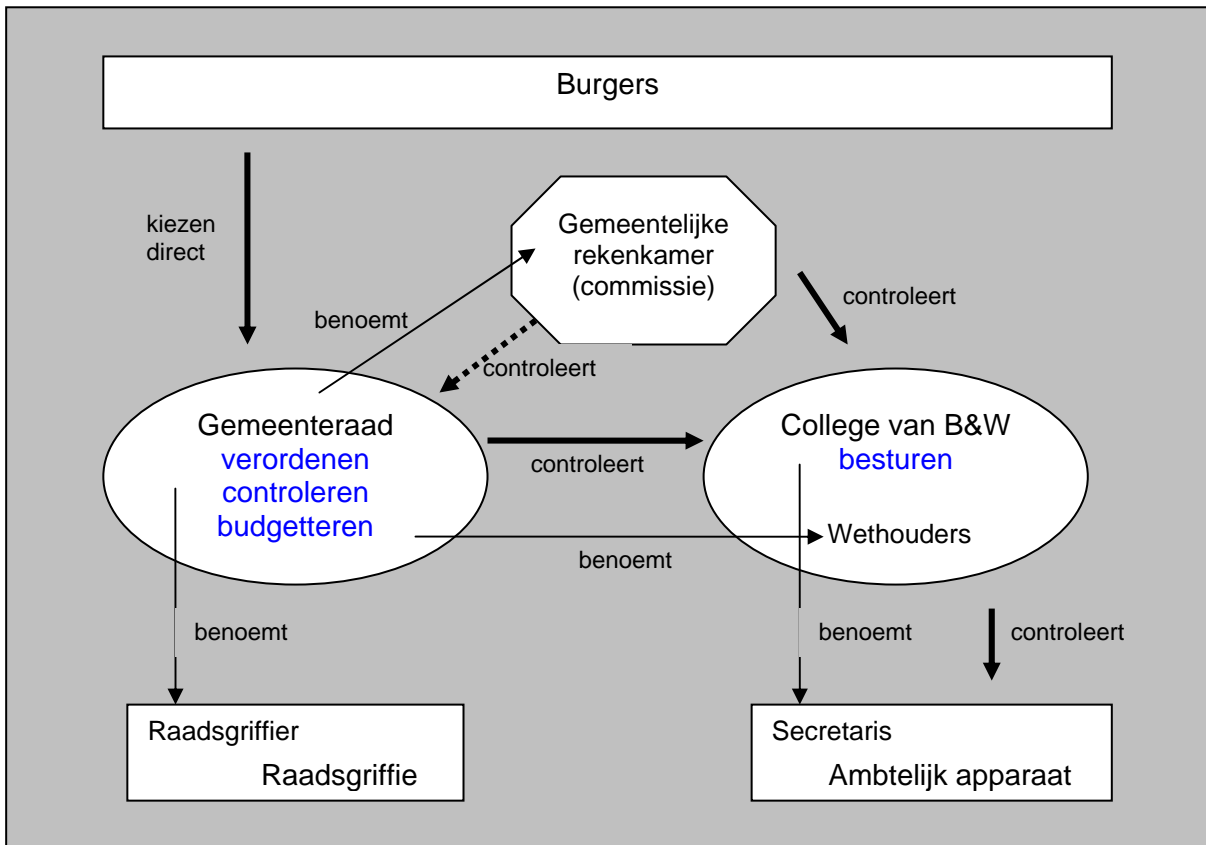
De rekenkamer is echter niet in dienst van de raad. De rekenkamer is een eigenstandig orgaan. Dit is van belang om de objectiviteit van haar onderzoek te waarborgen. De eigenstandigheid komt tot uitdrukking doordat de rekenkamer haar eigen onderzoeksagenda bepaalt en rechtstreeks rapporteert aan de gemeenteraad. Bovendien beschikt de rekenkamer over een onafhankelijk van de ambtelijke organisatie aangestelde ondersteuning (ambtelijk secretaris/onderzoeker).

---

² Zie: 'Startnotitie gemeentelijke rekenkamer Venlo', mei 2002.

De rekenkamer wil ook bijdragen aan een transparanter en doelmatiger lokaal bestuur. De onderzoeken moeten inzicht geven in de prestaties die de gemeente levert. Daar dient ook de burger bij gebaat te zijn. Burgers beoordelen de overheid steeds meer op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. Ze zullen de raad kritisch volgen en deze prikkelen zijn controlerende taak serieus te nemen. De rapportages van de rekenkamer dienen een goed aanknopingspunt voor de raad te vormen voor het afleggen van rekenschap aan burgers.

De positie van de rekenkamer kan het beste geïllustreerd worden middels onderstaande figuur.

Figuur 1: controlelijnen in een gemeente volgens de Memorie van Toelichting van de Ontwerp Wet Dualisering Gemeentebestuur

2 Meerjarenbeleid 2006-2010

2.1 Ambities

In september 2006 hebben de leden van de rekenkamer tijdens de introductiebijeenkomst de volgende ambities geformuleerd:

- Verbeterde sturing door de raad:
  - ieder onderzoek van de rekenkamer moet bijdragen aan de sturingskracht van de raad;
- Spreiding onderzoeksonderwerpen over zoveel mogelijk beleidsterreinen:
  - variatie in onderwerpen;
  - strategiediscussie: burgergericht onderzoek (maatschappelijk belang, effectiviteit v.h. gevoerde beleid) versus intern gericht bedrijfsvoering-onderzoek.
- Onderzoeken hebben een leereffect voor raad, college en/of ambtelijk apparaat.
- Onderzoek heeft kwaliteit: elk jaar meedingen naar de Goudvink ³.
- Verwerven van bekendheid én gezag:
  - Wat zijn de verwachtingen van de burgers?
  - Toegankelijkheid voor burgers vergroten.
- Grotere deskundigheid bij leden rekenkamer door middel van opleiding.

Belangrijkste middel om deze ambities te realiseren is het uitvoeren van kwalitatief goede onderzoeken. Middels het regelmatig presenteren van belangwekkende onderzoeksresultaten aan de gemeenteraad wil de rekenkamer zich 'op de kaart' zetten en houden. De raad kan met goed rekenkameronderzoek zijn positie versterken, door debat te voeren over de resultaten van onderzoek en vervolgens de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen. De aanbevelingen moeten leiden ertoe om tot een betere beleidsvorming en –uitvoering te komen. Kortom: de rekenkamer wil het vizier van de raad op het beleid scherp houden.

2.2 Samenstelling onderwerpenportefeuille

Gelet op de geformuleerde ambities in de voorgaande paragraaf, legt de rekenkamer voor de samenstelling van het onderzoeksprogramma haar oor te luister bij de politieke raadsfracties van de gemeente en bij de inwoners. Daarnaast inventariseert de rekenkamer onderzoek-suggesties van de eigen leden en ambtelijk secretaris.

Gemeenteraad.

Overeenkomstig de vastgestelde verordening op de gemeentelijke rekenkamer vraagt de rekenkamer periodiek aan de gemeenteraadsfracties om onderwerpen voor onderzoek aan te dragen.

Met het aantreden van de 'nieuwe' raad in maart 2006 achtten wij het van belang om de raadsfracties actief te benaderen om suggesties aan te dragen. In september 2006 hebben wij dit uitgevoerd. In de komende jaren zullen wij de raad geregeld blijven polsen.

Daarnaast bestaat voor de gemeenteraad continu de mogelijkheid om een verzoek tot het instellen van een onderzoek te doen.

---

³ De Goudvink is de prijs voor het beste rekenkamerrapport van enig jaar. Sinds 2004 wordt deze prijs jaarlijks uitgereikt door de NVRR (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamer-commissies) met als doel de kwaliteit van het rekenkameronderzoek landelijk te bevorderen.

Inwoners van de gemeente.

Bij de vaststelling van de nieuwe verordening (april 2006) van de rekenkamer is de bepaling opgenomen om ook de inwoners van de gemeente Venlo periodiek te verzoeken om suggesties voor onderzoek aan te dragen. Niet voor niets is publieke verantwoording één van de belangrijkste doelstellingen van de lokale rekenkamer: krijgt de burger waar voor zijn geld? Bovendien beogen wij hiermee de betrokkenheid van de burger bij de overheid te vergroten waarmee we mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan de volksvertegenwoordigende rol van de raad.

Sinds oktober 2006 is het voor Venlonaren permanent mogelijk om (bijvoorbeeld via internet) een reactieformulier in te vullen en aan de rekenkamer in te sturen. Alle ingekomen ideeën worden in de rekenkamer besproken en afgewogen met behulp van de selectiecriteria voor onderzoek (zie paragraaf 2.3). Iedereen die een idee instuurt krijgt binnen 2 maanden een reactie van de rekenkamer wat er met de suggestie gedaan wordt.

Eigen suggesties rekenkamer.

Last but not least hebben de leden (zowel de raadsleden als de externen) en de ambtelijk secretaris van de rekenkamer zelf diverse ideeën voor onderzoek. Ideeën die voortkomen uit de eigen bestuurspraktijk, inzicht in het functioneren van de gemeentelijke overheid en bronnenmateriaal. Bronnen die de rekenkamer Venlo gebruikt voor het 'opsporen' van mogelijke onderwerpen zijn:

- documenten uit de planning- en controlcyclus (kadernota, programmabegroting, bestuursrapportages en programmarekening);
- (interim-) accountantsverslagen;
- raadsagenda's en –stukken (met name beleidsnota's en –evaluaties);
- doelmatigheidsonderzoeken van het college;
- publicaties in lokale media en vakbladen;
- onderzoeken van andere lokale rekenkamers.

Alle suggesties en ideeën worden gebundeld in een onderwerpenportefeuille die beschouwd moet worden als een dynamische groslijst van mogelijk te onderzoeken onderwerpen. De portefeuille fungeert als basis voor het opstellen van een (meerjarig) onderzoeksprogramma.

2.3 Selectie van onderwerpen

De inventarisatie van onderzoeksuggesties zal meer onderwerpen opleveren dan de rekenkamer met haar beschikbare capaciteit kan uitvoeren. Ook zullen niet alle suggesties geschikt zijn om door middel van rekenkameronderzoek uit te voeren. Ten behoeve van een neutrale afweging om onderwerpen te selecteren voor onderzoek zijn in de toelichting op de verordening van de rekenkamer richtinggevende criteria benoemd. Deze criteria zijn:

- financieel belang;
- maatschappelijk belang;
- mate van twijfel over het functioneren van de uitvoering;
- mate van risico voor doeltreffendheid en/of doelmatigheid;
- leereffect voor de toekomst;
- mate van geschiktheid voor rekenkameronderzoek.

Met behulp van deze criteria stelt de rekenkamer vervolgens uit de onderwerpenportefeuille een (meerjarig) onderzoeksprogramma samen.

Bij de keuze van onderwerpen voor een onderzoeksprogramma spelen daarnaast de volgende aspecten een rol:

- spreiding over beleidsterreinen (gelet op de ambitie: 'variatie in onderwerpen');

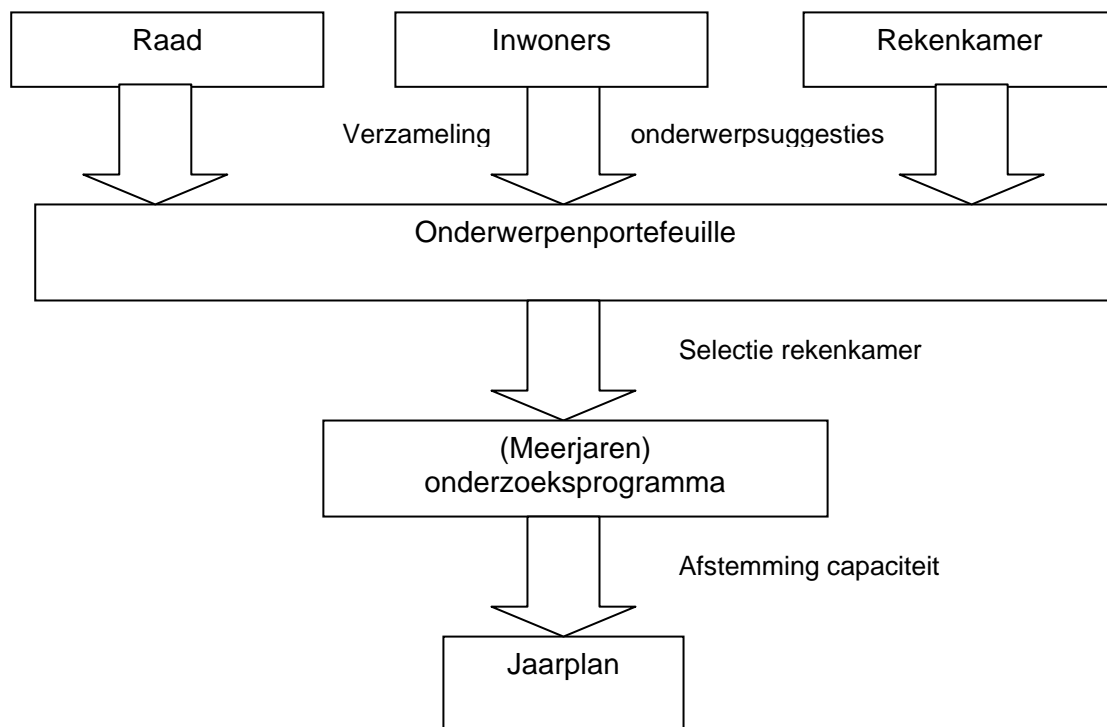
- mate van bruikbaarheid voor de raad en
- juiste timing (actualiteit van het onderwerp, is een ander orgaan reeds bezig of van plan om het betreffende onderzoek uit te voeren, denk bijvoorbeeld aan de doelmatigheidsonderzoeken van het college).

2.4 Jaarlijks onderzoeksplan

Jaarlijks, voorafgaand aan een nieuw kalenderjaar, stelt de rekenkamer een onderzoeksplan vast. Dit brengen wij ter kennisname van de raad, het college en het Gemeentelijk Managementteam en het wordt gepubliceerd op het internet zodat ook de burgers van Venlo hiervan kunnen kennisnemen.

Onderzoek jaarstukken.

In 2006 heeft de rekenkamer voor de eerste keer – op eigen initiatief – een onderzoek in de vorm van een quick-scan uitgevoerd naar de jaarstukken van de gemeente Venlo (i.c. de programmarekening 2005). De resultaten uit deze quick-scan zijn aan de raad gepresenteerd enkele weken vóór de behandeling van de jaarstukken in de commissie- en raadsvergadering van juni 2006. Naar aanleiding van deze quick-scan heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin hij de rekenkamer verzoekt om voortaan jaarlijks een onderzoek te doen naar de jaarstukken van de gemeente Venlo en de bevindingen te rapporteren vóór de behandeling in de raadscommissie van enig jaar. De rekenkamer geeft graag gehoor aan dit verzoek en neemt het onderzoek naar de jaarstukken op in haar jaarlijks onderzoeksplan.

Figuur 2: proces samenstelling jaarlijks onderzoeksplan

3 Uitgangspunten voor onderzoek

3.1 Variëteit

Ieder onderzoek is uniek; dus ieder onderzoek vraagt om een unieke wijze van aanpak. Per onderwerp zal dan ook de meest geschikte mix van onderzoeksmethoden worden gekozen om de betreffende vraagstelling te beantwoorden of een probleemstelling te voorzien van adequate oplossingsmogelijkheden. Onderzoeksmethoden kunnen naar een aantal invalshoeken onderscheiden worden. Enkele daarvan worden in deze paragraaf beknopt beschreven.

Ex ante en ex post.

Hoewel de meeste rekenkameronderzoeken zich karakteriseren als ex post onderzoeken (om achteraf inzicht te verkrijgen in de resultaten van beleid), staat de rekenkamer Venlo ook open voor het uitvoeren van ex ante onderzoeken. Deze onderzoeken kenmerken zich door het bijdragen aan een doordacht beleidsontwerp bij de start van de beleidscyclus met het oog op sturing. Bij ex ante onderzoeken moet gedacht worden aan vraagstukken of beleidsdoelen voldoende SMART zijn geformuleerd, welke indicatoren worden gekozen om doelen meetbaar te maken, de opzet van de informatiestructuur en het voorbereidingsproces.

Kwalitatief en kwantitatief onderzoek.

Een belangrijk onderscheid is het verschil tussen kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Bij kwantitatief onderzoek staat de kwantiteit, ofwel *de mate waarin* centraal. Bij kwantitatief onderzoek gaat het vooral om het verkrijgen van kennis over de hoeveelheid, meestal statistische gegevens. Bijvoorbeeld het aantal burgers dat tevreden is over de dienstverlening van een afdeling van de gemeente. Kwalitatief onderzoek kenmerkt zich door het verkrijgen van inzicht, de onderzoeker wil snappen waarom iets bepaalds zich voordoet. Bijvoorbeeld de reden waarom burgers een bepaalde mate van tevredenheid of ontevredenheid vertonen.

Methoden.

Er zijn vele methoden en technieken om onderzoek uit te voeren. De meest gebruikte bij rekenkameronderzoek zijn documentenanalyses, interviews en enquêtes. Ook benchmarks (vergelijkende onderzoeken) komen voor.

Soorten onderzoek.

Tenslotte is er een grote diversiteit in de omvang van rekenkameronderzoek. Om inzicht te kunnen verkrijgen in de doelmatigheid, doeltreffendheid en/of rechtmatigheid van een bepaald beleidsterrein én daarover een gefundeerd oordeel te kunnen geven, zal een diepgaand beleidsonderzoek noodzakelijk zijn. Dit noemen wij een omvangrijk themaonderzoek, waarmee in de praktijk al snel een half jaar gemoeid zal zijn. Het is ook mogelijk om een zogenaamde 'quick-scan' uit te voeren, waarmee in een relatief korte tijd door middel van een beknopte analyse een globaal inzicht in een bepaald onderwerp of thematiek verkregen kan worden. Een beleidsnotitie zoals bijvoorbeeld het collegeprogramma is hiervan een goed voorbeeld. Een andere mogelijkheid is om middels een rekenkamerbrief een onderwerp onder de aandacht van de raad te brengen. Een beknopte reflectie of een doorkijk op hoofdlijnen op een bepaald onderwerp kan op deze manier snel bij de raad op de agenda worden gezet. Ook een review op een door derden uitgevoerd onderzoek (denk bijvoorbeeld aan de doelmatigheidsonderzoeken van het college) behoort tot de mogelijkheden.

Indien de rekenkamer van te voren onvoldoende inzicht heeft in een bepaald thema, kan zij eerst een oriënterend onderzoek verrichten. In een relatief kort tijdsbestek wordt een thema bestudeerd. Doel hiervan is om te bepalen of het betreffende onderwerp aanleiding geeft voor het doen van een onderzoek. Op basis van de bevindingen uit het oriënterend onderzoek wordt het vervolgtraject bepaald.

Tenslotte verricht de rekenkamer periodiek onderzoek naar de resultaten en effecten van eerder uitgevoerd rekenkameronderzoek. Hebben de aanbevelingen die wij in het verleden hebben gedaan daadwerkelijk effect gehad? Heeft het college de verbetervoorstellen van de rekenkamer die door de raad zijn overgenomen doorgevoerd in het gemeentelijk functioneren? En heeft de raad op basis van voorstellen uit het college het beleid bijgesteld? Door middel van het uitvoeren van zogenaamde nazorgonderzoeken beogen wij de effectiviteit van de rekenkamer te bevorderen.

Gezamenlijk onderzoek.

Indien een onderwerp zich daartoe goed leent, is de rekenkamer van plan om een of meerdere onderzoeken samen met rekenkamers van andere gemeenten uit te voeren. Gedacht kan worden aan een gezamenlijk project, een samenwerkingsverband, een gemeenschappelijke regeling of een benchmarkonderzoek.

3.2 Hoofdpijnen werkwijze bij uitvoering onderzoek

In deze paragraaf wordt het uitvoeringsproces van een rekenkameronderzoek op hoofdpijnen weergegeven. De rekenkamer stelt in 2006 een onderzoeksprotocol op, waarin de richtlijnen en de gedetailleerde werkwijze met betrekking tot de uitvoering van onderzoeken nader wordt beschreven.

Wij onderscheiden vier hoofdfasen in het onderzoeksproces:

1. voorbereiding;
2. uitvoering;
3. rapportage;
4. publicatie en bestuurlijke besluitvorming.

Ad 1. Voorbereiding.

Een goede voorbereiding is het halve werk. Daarom start ieder onderzoek met een verkenning van het onderwerp. Bij het selecteren van onderwerpen voor onderzoek (zie paragraaf 2.3) heeft de rekenkamer een eerste indruk van aspecten als financieel en maatschappelijk belang, mogelijke risico's, leereffect en dergelijke.

De voorbereidingsfase van een onderzoek heeft als doel om een onderzoeksopzet (plan van aanpak) op te stellen. Deze fase wordt afgesloten doordat de rekenkamer de onderzoeksopzet vaststelt, hetgeen beschouwd wordt als de opdrachtverlening aan de onderzoeker. In de onderzoeksopzet wordt antwoord gegeven op de vragen *waarom*, *wat* en *hoe* onderzocht wordt. Er wordt in ieder geval aandacht besteed aan de aanleiding voor het onderzoek, de doelstelling, de vraagstelling, het normenkader (de basis waarop de resultaten worden beoordeeld), de keuze voor onderzoeksinstrumenten en de organisatie van het onderzoek. Met het vaststellen van de onderzoeksopzet door de rekenkamer wordt het startsein gegeven voor de uitvoering van het onderzoek.

Ad 2. Uitvoering.

De uitvoeringsfase van het onderzoek neemt normaliter de meeste tijd in beslag. In principe worden de onderzoeken van de rekenkamer uitgevoerd door de ambtelijk secretaris/ onderzoeker. De rekenkamer beschikt over een beperkt budget voor de inhuur van

(specifieke) externe deskundigheid of ondersteuning bij de uitvoering van de werkzaamheden (zie paragraaf 5.1). In de vorige raadsperiode (2001-2006) is met de raad de afspraak gemaakt, dat een aanvullend budget aan de raad gevraagd kan worden indien daartoe aanleiding bestaat. Het is niet ondenkbaar – gelet op de ambities van de rekenkamer – dat in de komende jaren de noodzaak voor een dergelijk verzoek aan de raad zich zal voordoen. Bij ieder onderzoek wordt vanuit de rekenkamer een begeleidingscommissie ingesteld. Deze begeleidingscommissie bestaat uit 2 à 3 rekenkamerleden die de voortgang van het onderzoek bewaken, mede sturing geven aan de uitvoering van het onderzoek en de eerste lezingen van concept verslagen en rapportages doen. Tijdens de uitvoering van het onderzoek wordt de rekenkamer op gezette tijden geïnformeerd over de voortgang en in voorkomende gevallen wordt een tussentijds bericht aan de raad gestuurd.

Ad 3. Rapportage.

In de onderzoeksrapportage wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen normen, bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

Nadat alle gegevens uit documenten, literatuur, interviews en eventuele enquêtes zijn verzameld, stelt de ambtelijk secretaris/onderzoeker een concept rapport van bevindingen op. Dit concept wordt voorgelegd aan de ambtelijk betrokkenen van het onderzoek voor een zogenaamde feitencheck. Middels deze feitencheck wordt geverifieerd of de bevindingen van de rekenkamer juist en volledig zijn.

Op basis van de geverifieerde bevindingen stelt de rekenkamer de conclusies en aanbevelingen op en stelt zij het conceptrapport vast.

Bestuurlijk hoor/wederhoor.

Het door de rekenkamer vastgestelde concept rapport wordt (overeenkomstig artikel 9, lid 9 van de Verordening op de rekenkamer) voorgelegd aan de betrokken bestuursorganen met het verzoek hun zienswijze op het onderzoeksrapport kenbaar te maken.

Deze zogenaamde bestuurlijke hoor/wederhoorprocedure voert de rekenkamer in principe bij ieder onderzoeksrapport uit. Het kan voorkomen dat de omstandigheden aanleiding geven hiervan af te wijken, denk bijvoorbeeld aan de actualiteit van een onderzoek in verband met het tijdstip van behandeling van een bepaald onderwerp in een commissie- of raadsvergadering. In voorkomende gevallen informeren wij het college vroegtijdig hierover en wordt het onderzoeksresultaat gelijktijdig aan raad en college toegezonden, zodat college toch in de gelegenheid is om separaat op het onderzoek te reageren richting de raad (commissie).

In dit kader willen wij graag opmerken dat over het toepassen van bestuurlijk wederhoor in de Gemeentewet niet wordt gerept. Het maakt inmiddels wel onderdeel uit van de bestuurlijke traditie. Uit onderzoek is gebleken dat 91% van de lokale rekenkamers bestuurlijk wederhoor toepast⁴. In feite is bestuurlijk wederhoor erop gericht om een impuls te geven aan de discussie in de raad over het rapport. Daar staat tegenover dat er ook argumenten tegen het toepassen van bestuurlijk wederhoor zijn, te weten:

- uit de geverifieerde feiten en het normenkader (de meetlat) dat de rekenkamer hanteert volgen de eigen conclusies van de rekenkamer. Deze feiten en de inhoud van de conclusies als zodanig kunnen bij de bestuurlijke wederhoorprocedure dus niet ter discussie staan;
- de rekenkamercommissie komt tot een eigen – onafhankelijke - beoordeling en wil geen rolvermenging;
- het college ontvangt eerder het conceptrapport dan de raad, waardoor het college in een eerder stadium op de hoogte is van de onderzoeksresultaten en conclusies;
- het kost tijd.

---

⁴ Rekenkamermonitor 2006 uitgevoerd door De Lokale Rekenkamer.

Ad 4. Publicatie en bestuurlijke besluitvorming.

Nadat het definitieve onderzoeksrapport door de rekenkamer is vastgesteld, wordt dit aan de raad aangeboden. De publicatie van het onderzoeksrapport is een belangrijk moment; het onderzoek wordt afgesloten en de onderzoeksresultaten worden bekend gemaakt. In de regel wordt hiervoor dan ook een persconferentie belegd.

Bij de behandeling van een onderzoeksrapport in een commissievergadering zal de rekenkamer – al dan niet op verzoek – een toelichting op het onderzoek geven. Tenslotte vindt definitieve besluitvorming in de raadsvergadering plaats.

4 Communicatie

In paragraaf 1.3 van dit beleidsplan hebben we reeds aangegeven dat de rekenkamer zich in een dynamische gemeentelijke en politieke omgeving bevindt. Hoewel de rekenkamer een zelfstandig en onafhankelijk orgaan is, zijn wij ons er terdege van bewust dat wij onze ambities en doelstellingen niet alleen kunnen verwezenlijken. Onze omgeving vormt een belangrijke factor in ons opereren. Vandaar dat wij ons openstellen voor onze omgeving en de dialoog willen voeren met onze doelgroepen, met respect voor ieders standpunten en zienswijzen. Zichtbaar en benaderbaar zijn de basisuitgangspunten bij onze profilering en communicatie.

Gemeenteraad.

Primair richten wij ons op de gemeenteraad; door hem zijn wij ingesteld en wij werken om de raad bij zijn besluitvorming te ondersteunen. Met onze producten willen wij de controlerende functie van de raad versterken. Onze onderzoeksrapporten worden rechtstreeks ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

De communicatie met de raad geven wij onder andere vorm door:

- het geven van een toelichting op onze onderzoeken in commissievergaderingen;
- het periodiek bevragen van de raad om suggesties voor rekenkameronderzoek in te dienen;
- het beschikbaar stellen van de verslagen van de vergaderingen van de rekenkamer aan de raads- en steunfractieleden;
- het periodiek uitbrengen van brieven aan de raad om een specifiek onderwerp onder de aandacht te brengen of om de voortgang van een lopend onderzoek bekend te maken;
- het ter kennisname brengen van het onderzoeksprogramma, jaarplannen en jaarverslagen en de onderzoeksopzet.

College en ambtelijke organisatie.

Wij hechten veel waarde aan een open communicatie en constructieve samenwerking met college en ambtenaren. Het college van burgemeester en wethouders, het Gemeentelijk Managementteam en het ambtelijk apparaat zijn belangrijke partners voor onze rekenkamer. Dit geldt met name bij de uitvoering van onderzoeken waar het gaat om het verzamelen van gegevens (documenten, dossiers en literatuur), het verkrijgen van informatie uit gesprekken en interviews en het invulling geven aan de technische en bestuurlijke hoor/wederhoorprocedure (zie paragraaf 3.2).

Naast de communicatie die samenhangt met de opstart, uitvoering en afronding van een onderzoek, geven wij deze communicatie wij vorm door:

- één maal per jaar geven voorzitter en secretaris toelichting aan het Gemeentelijk Managementteam over het onderzoeksprogramma voor het komende jaar;
- voorzitter en secretaris voeren periodiek overleg met de concerncontroller van de gemeente (gemiddeld 3 à 4 keer per jaar);
- de secretaris van de rekenkamer voert periodiek overleg met de verschillende directeuren van de gemeentelijke diensten;
- op het gemeentelijke Intranet heeft de rekenkamer een eigen pagina met actualiteiten, alle onderzoeksrapporten die gedownload kunnen worden en alle overige publicaties;
- het toesturen van de verslagen van de vergaderingen van de rekenkamer aan burgemeester en wethouders, de gemeentesecretaris, de concerncontroller en de kabinetsadviseur;

- het ter kennisname brengen van het onderzoeksprogramma, jaarplannen en jaarverslagen en de onderzoeksopzet.

Samenleving.

De rekenkamer opereert in de Venlose samenleving. De Venlose burger, het bedrijfsleven, instellingen en andere organisaties hebben recht op inzicht. Inzicht en transparantie in wat er met het belastinggeld wordt gedaan en vooral wat daarmee bereikt wordt in de maatschappij. Publieke verantwoording is niet voor niets één van onze belangrijkste doelstellingen.

Sinds 2006 biedt de rekenkamer de mogelijkheid voor inwoners en organisaties om suggesties voor onderzoek aan de rekenkamer voor te leggen. Deze mogelijkheid wordt permanent geboden via internet. In oktober 2006 hebben wij via de lokale radio en het huis-aan-huisblad E3-Journaal bekendheid hieraan gegeven. In de toekomst zullen wij via diverse kanalen aandacht hierop blijven vestigen.

Het belangrijkste communicatiemiddel om de burgers en bedrijven van Venlo van informatie te voorzien is internet. Op de website van de gemeente Venlo (www.venlo.nl) heeft de rekenkamer onder de optie 'Bestuur en beleid' een eigen subpagina. Op deze pagina wordt actuele informatie verstrekt (bijvoorbeeld over lopende onderzoeken en andere activiteiten), onze vergaderplanning is zichtbaar, evenals de samenstelling van de commissie en de wijze waarop contact met de rekenkamer mogelijk is (via de ambtelijk secretaris). Alle onderzoeksrapporten en overige publicaties (o.a. verordening, jaarplannen en jaarverslagen) zijn hier te downloaden. Afhankelijk van de technische mogelijkheden en de informatiebehoefte, blijven wij optimaal gebruik maken van onze internetpagina.

Overige.

Niet onvermeld mag blijven dat de rekenkamer (of een delegatie daarvan) periodiek overleg voert met de accountant van de gemeente (gemiddeld 1 à 2 keer per jaar). In dit kader wordt verwezen naar de notitie 'Afbakening Auditcommissie en rekenkamercommissie' die in bijlage 2 is opgenomen.

De gemeente Venlo vervult een centrumfunctie in Noord Limburg. Tegen deze achtergrond hebben wij ons in het verleden bezonnen op de rol van de rekenkamer in deze regio. Indien buurgemeenten aangeven behoefte te hebben aan ondersteuning voor de rekenkamer in welke vorm dan ook, dan zullen wij een afweging maken in hoeverre wij hieraan tegemoet kunnen komen. Vooralsnog zijn wij terughoudend, maar wel betrokken.

Tenslotte neemt de ambtelijk secretaris/onderzoeker deel aan diverse landelijke, provinciale en regionale overleggen met collega rekenkamersecretarissen, zoals kringbijeenkomsten. Doel hiervan is om kennis, kunde en ervaringen zo goed mogelijk te bundelen teneinde optimaal van elkaar te kunnen leren.

5 Middelen en verantwoording

5.1 Middelen

De rekenkamer beschikt over een totaalbudget van € 98.000 dat bestaat uit de volgende componenten:

Personeelskosten	74.400
Vergoedingen	15.000
Onderzoekskosten	5.000
Deskundigheidsbevordering	2.800
Algemene kosten	800

De rekenkamer beschikt over één full-time ambtelijk secretaris/onderzoeker. Deze draagt zorg voor de voorbereiding, uitvoering, rapportage en publicatie van de onderzoeken, bereidt (meerjarige) onderzoeksprogramma's voor, zorgt voor de agendaplanning en organisatorische aspecten met betrekking tot de vergaderingen en ondersteunt en adviseert de rekenkamer beleidsmatig.

De kosten van de ambtelijk secretaris/onderzoeker zijn opgenomen onder de personeelskosten. De post vergoedingen heeft betrekking op de vergoedingen aan de externe voorzitter en externe leden. Uit het budget voor onderzoekskosten dienen alle kosten die samenhangen met de uitvoering en rapportage van onze onderzoeken bekostigd te worden. Hieronder vallen onder andere de drukkosten van onderzoeksrapporten alsook eventuele inhuur van externe deskundigheid of onderzoeksondersteuning. Uit de post deskundigheidsbevordering worden de opleidingen, trainingen, workshops en seminars van zowel de leden als de ambtelijk secretaris betaald. De algemene kosten hebben betrekking op contributies, abonnementen, vergaderkosten en representatie.

Het budget van de rekenkamer wordt beheerd door de secretaris. Deze is ook bevoegd om – namens de rekenkamer en binnen het beschikbare budget – financiële verplichtingen aan te gaan, uitgaven te doen en facturen voor akkoord te tekenen.

5.2 Jaarverslag

Conform de verordening op de rekenkamer biedt de rekenkamer aan de raad uiterlijk 1 april volgend op het verslagjaar een verantwoording aan over haar werkzaamheden. Dit betreft zowel een inhoudelijke als een financiële verantwoording. Het jaarverslag wordt voorbereid door de voorzitter en secretaris/onderzoeker. Uiterlijk in de maartvergadering van de rekenkamer wordt dit ter vaststelling voorgelegd aan de leden van de rekenkamer. Het jaarverslag is beknopt van aard en omvat de volgende onderdelen:

1. contouren rekenkamer Venlo (algemene informatie, aanpassingen in werkwijze en overleg en afstemming);
2. beknopte rapportage over de uitgevoerde onderzoeken;
3. overige uitgevoerde activiteiten;
4. financiële verantwoording.

Bijlage 1: Samenstelling rekenkamer (periode 2006-2010)

Hieronder treft u een overzicht aan van de leden van de rekenkamer met hun respectievelijke benoemingsperiode.

Naam	Functie	Benoemingsperiode	Optie tot verlenging
Dhr. P. Houtsma	Externe voorzitter	7/7/2005 – 7/7/2008	7/7/2011
Mevr. A. van den Akker	Extern lid	27/9/2006 – 27/9/2009	27/9/2012
Dhr. M. Geerts	Extern lid	27/9/2006 – 27/9/2009	27/9/2012
Dhr. M. Bozaslan	Raadslid	31/5/2006 – maart 2010	
Dhr. J. Heuvelings	Raadslid	31/5/2006 – maart 2010	
Mevr. M. van Tulder	Raadslid, vice-voorzitter	31/5/2006 – maart 2010	
Mevr. M. Linders-Duckers	Plaatsvervangend raadslid	31/5/2006 – maart 2010	

Bijlage 2: Notitie afbakening Auditcommissie

GRIFFIE GEMEENTERAAD

Aan Auditcommissie

c.c. Rekenkamer

Van Geert van Soest

Onderwerp Afbakening auditcommissie en
p rekenkamercommissie

afdeling GEGRF

steller Geert van Soest/Rob Lamberts

doorkiesnummer 359 6924

e-mail gipsoestv@venlo.nl

datum 15 augustus 2006

Tijdens de eerste vergadering van de auditcommissie in haar nieuwe samenstelling is de vraag gesteld waar precies de scheidingslijn ligt tussen de rekenkamer- en de auditcommissie.

Daarom hieronder kort enkele noties over beide commissies.

Rekenkamercommissie	Auditcommissie
<p><u>Grondslag:</u> Onafhankelijk orgaan ingesteld op basis van de gemeentewet (wettelijk verplicht). Gebaseerd op gemeentewet hoofdstuk IVB: "De Rekenkamerfunctie"</p> <p><u>Missie/doel:</u> Op basis van onderzoek geeft de rekenkamer aanbevelingen en adviezen die bijdragen aan het leervermogen van de gemeente. Daarnaast heeft de rekenkamer een toegevoegde waarde als schakel in de controleketen.</p> <p><u>Taken:</u> De rekenkamercommissie heeft tot taak het onderzoeken van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer. <i>(art. 2 lid 3 Verordening op de gemeentelijke rekenkamerfunctie 2006)</i></p> <p>De onafhankelijkheid van de rekenkamer komt met name tot uiting doordat de rekenkamer zelf haar onderzoeksprogramma bepaalt en haar</p>	<p><u>Grondslag:</u> Commissie ingesteld door de raad op basis van de controleverordening (autonome beslissingsvrijheid van de gemeente). Gebaseerd op art. 4 Controleverordening ex. Art. 213 gemeentewet</p> <p><u>Missie/doel:</u> De auditcommissie is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • communicatieplatform tussen raad en accountant; • afstemmings- en coördinerend orgaan voor de contrôleactiviteiten van de raad (met name voor wat betreft rekenkamer, rekeningcommissie⁵, onderzoeken artikel 213a en artikel 155a). <p><i>(art. 1 Reglement auditcommissie 2005)</i></p> <p><u>Taken:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De auditcommissie draagt zorg voor de afstemming van de activiteiten van raad en college op het gebied van controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. 2. De auditcommissie is belast met de assistentie van de raad bij het toezicht houden op:<ul style="list-style-type: none"> - de betrouwbaarheid en de relevantie van de financiële

⁵ De rekeningcommissie is inmiddels opgeheven; de taken zijn ondergebracht bij de rekenkamer.

<p>onderzoeksrapporten rechtstreeks aan de gemeenteraad aanbiedt.</p>	<p>verslaglegging;</p> <ul style="list-style-type: none"> - (de effectiviteit van) de beheersing van risico's binnen de gemeente; - het functioneren van de externe accountant; - de naleving van wet- en regelgeving en andere relevante voorschriften. <p>3. Tot het pakket van de auditcommissie worden de volgende voorbereidingstaken gerekend:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorstel tot het benoemen van (respectievelijk het beëindigen van de relatie met) een accountant door de raad inclusief voorbereiding mogelijke aanbestedingsprocedure ten behoeve van de nieuwe accountant; - Raadsvoorstel als bedoeld in artikel 2 lid 3 van de controleverordening ex artikel 213 gemeentewet, waarin een programma van eisen ten aanzien van de accountant wordt vastgesteld; - Periodiek overleg met de accountant waarin zaken als bedoeld in artikel 2 lid 4 van de verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie worden besproken; - Evalueren van het functioneren van de accountant; - Al datgene dat de auditcommissie in de uitoefening van haar taak van belang acht. <p><i>(art. 6 Reglement op de auditcommissie 2005)</i></p>
<p><u>Samenstelling:</u> De rekenkamer bestaat uit zes vaste leden en één plaatsvervangend lid (allen stemhebbend). Van de zes vaste leden zijn er drie geen lid van of gelieerd aan een bestuursorgaan van de gemeente Venlo (zogenaamd extern lid). Verder zijn drie vaste raadsleden en één plaatsvervangend raadslid benoemd. De externe leden zijn voor een periode van 36 maanden benoemd. Uit de externe leden wordt een voorzitter benoemd.</p>	<p><u>Samenstelling:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • drie vertegenwoordigers uit de raad (stemhebbend) • een vertegenwoordiger van de raadsgriffie • de portefeuillehouder financiën • de concerncontroller • het hoofd afdeling beleidsplanning en concernfinanciën